

Complexnummer: 527121

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Dienstwoningen

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

523553, 523554

Woonplaats

Otterlo

Gemeente

Ede

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdoject

Apeldoornseweg 228, 6731 SC te Otterlo

Complexomschrijving

Inleiding

Complex van twee houten DIENSTWONINGEN, gebouwd naar ontwerp van H. van Velde, in Otterlo gelegen op het landgoed De Hoge Veluwe. Vanaf 1909 ontstond het landgoed De Hoge Veluwe door het opkopen en samenvoegen van gronden door het Rotterdamse fabrikantenechtpaar Helene Müller (1869-1939) en Anthony G. Krölller (1862-1941). De oude openbare wegen die over de gronden liepen werden afgesloten en op kosten van Krölller omgeleid. Om het nieuw ontstane, ruim 6800 ha grote landgoed kwam een afrastering. Deze door het echtpaar gecreëerde nieuwe buitenplaats fungeerde in de eerste plaats als jachtgebied en buitenverblijf voor de familie en hun gasten. Op het landgoed werd tevens een boerenbedrijf gevoerd. Daarnaast werd binnen De Hoge Veluwe het kunstzinnig ideaal verwezenlijkt dat Helene Müller voor ogen stond. Het terrein werd in haar opdracht ingericht met architectuur en kunstwerken, die allen op hun eigen manier de door haar voorgestane eenheid van kunst en natuur zichtbaar moesten maken. Tenslotte moest op het terrein een groot museumgebouw gerealiseerd worden, om de kunstcollectie van mevr. Krölller te huisvesten.

Ten behoeve van het inrichten van het landgoed wist het echtpaar verschillende architecten aan zich te binden. Van H.P. BERLAGE, de Belg HENRY VAN DE VELDE en van A.J. KROPHOLLER werden daadwerkelijk gebouwen op het landgoed uitgevoerd. De verspreid op het landgoed voorkomende beeldhouwwerken zijn van de hand van de beeldhouwers J. MENDES DA COSTA en JOHN RAEDECKER.

Na de economische crisis werd in 1928 het beheer van het landgoed overgedragen aan de Stichting Krölller-Müller. In 1935 ontstond de Stichting Het Nationale Park de Hoge Veluwe.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op het landgoed zijn voor het personeel dat voor het onderhoud zorgde dienstwoningen gebouwd, zowel naar ontwerp van Kropholler als van de hand van Van de Velde.

Voor het ontwerpen van de woningen in Otterlo koos Van de Velde, vermoedelijk beïnvloed door Krölller, voor een Pre-fab constructie. Enkele varianten van zijn ontwerpen verschenen later in een catalogus van de in prefabwoningen gespecialiseerde Duitse firma CHRISTOPH EN UNMACK A.G. In het gebruik van riet en vensters met luiken sluiten de woningen aan bij landelijke bouwtradities. De oorspronkelijke kleurstelling van de huisjes, donkerblauw en geel is verdwenen. Een derde houten huis is in de tweede wereldoorlog afgebrand.

De woningen zijn omgeven door kleine tuinen, voorzien van gras en grind, die uitlopen in het bos.

Waardering

Complex van twee houten dienstwoningen, gebouwd naar ontwerp van Henry van de Velde, van cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde - vanwege de typologie van in die tijd in Nederland weinig toepaste pre-fab woning en het toegepaste materiaal - vanwege de markante plaats binnen het oeuvre van Van de Velde - vanwege de beeldbepalende rol van het complex op het landgoed De Hoge Veluwe - als functioneel en karakteristiek deel van het landgoed de Hoge Veluwe

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523553

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	04 maart 2003
Kadaster deel/nr	82934/96

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Otterlo	Ede	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Otterlo	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Otterlo	I			54

*Omschrijving***

Omschrijving

De DIENSTWONING Apeldoornseweg 228, die identiek is aan de naburige woning Apeldoornseweg 230, is opgetrokken op een vierkante plattegrond en telt één bouwlaag onder een met riet gedekt tentdak met houten overstek en met een gemetselde schoorsteen in de nok. In het voorschild en in het achterschild bevindt zich een brede dakkapel met drie naar binnenslaande ramen. De gevels zijn opgebouwd in een witgeschilderd raamwerk met vulling van gepotdekselde houten delen op een gemetselde plint. De in de gevels toegepaste ramen hebben een horizontale roedeverdeling. Alle vensters hebben luiken, behalve de dakkapellen. De kozijnen zijn thans geelgeschilderd, de ramen wit en het houtwerk van deuren en luiken is zwart. De VOORGEVEL bestaat uit een deur met een grote ruit in de bovenste helft, geflankeerd door gekoppelde drieruits ramen. De RECHTER ZIJGEVEL heeft alleen in het midden twee drieruits gekoppelde ramen. De ACHTERGEVEL heeft een samengesteld kozijn met een deur in het midden onder een liggend bovenlicht, en aan weerszijden twee tweeruits ramen. Deze ramen hebben geen luiken. De LINKER ZIJGEVEL heeft in het midden een deur met een smal drieruits linkerzijlicht, beide gevat onder een zesruits rondboogvormig bovenlicht, dat door de dakrand steekt en waarboven het dakschild is opgetrokken. Links bevindt zich hoog in de bouwlaag een vierkant venstertje en rechts gekoppelde drieruits ramen. Het eenvoudige INTERIEUR heeft een kelder en opkamer, een woonvertrek op de begane grond en kleine slaapkamers onder de kap.

Waardering

DIENSTWONING (in 1920-1921 door Van de Velde gebouwd

-Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een houten dienstwoning die omstreeks 1920 is ontworpen door Van de Velde,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

in een voor Nederland in die tijd niet veel toegepast pre-fab systeem. De woning valt op door de eenvoudige doelmatige vormgeving, met elementen die naar landelijke bouwkunst verwijzen zoals de rieten daken. De serie pre-fabwoningen zijn een markant onderdeel binnen het oeuvre van Van de Velde.

-Van stedenbouwkundige waarde als karakteristiek onderdeel van het landgoed De Hoge Veluwe, waar de woning samen met de identieke naastgelegen woning een beeldbepalende rol speelt.

-Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het landgoed De Hoge Veluwe dat vanaf 1909 door het echtpaar Kröller-Müller is samengevoegd en ingericht.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523554

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 maart 2003
Kadaster deel/nr 82934/127

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Otterlo Ede Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Otterlo

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Otterlo I 54

Omschrijving**

Omschrijving

De DIENSTWONING Apeldoornseweg 230, die identiek is aan de naburige woning Apeldoornseweg 228, is opgetrokken op een vierkante plattegrond en telt één bouwlaag onder een met riet gedekt tentdak met houten overstek en met een gemetselde schoorsteen in de nok. In het voorschild en in het achterschild bevindt zich een brede dakkapel met drie naar binnenslaande ramen. De gevels zijn opgebouwd in een witgeschilderd raamwerk met vulling van gepotdekselde houten delen op een gemetselde plint. De in de gevels toegepaste ramen hebben een horizontale roedeverdeling. Alle vensters hebben luiken, behalve de dakkapellen. De kozijnen zijn thans geelgeschilderd, de ramen wit en het houtwerk van deuren en luiken is zwart. De VOORGEVEL bestaat uit een deur met grote ruit in bovenste helft, geflankeerd door gekoppelde drieruits ramen. De RECHTER ZIJGEVEL heeft alleen in het midden twee drieruits gekoppelde ramen. De ACHTERGEVEL heeft een samengesteld kozijn met een deur in het midden onder een liggend bovenlicht, en aan weerszijden twee tweeruits ramen. Deze ramen hebben geen luiken. De LINKER ZIJGEVEL heeft in het midden een deur met een smal drieruits linkerzijlicht, beide gevat onder een zesruits rondboogvormig bovenlicht, dat door de dakrand steekt en waarboven het dakschild is opgetrokken. Links bevindt zich hoog in de bouwlaag een vierkant venstertje en rechts gekoppelde drieruits ramen.

Het compact ingedeelde INTERIEUR bestaat uit woonkamers, keuken en gang met trap naar de verdieping op de begane grond en enkele slaapkamers onder de kap. Onder de bewaard gebleven oorspronkelijke onderdelen bevindt zich een gemetselde schouw en de binnendeuren met hun omlijsting.

In de tuin staat een niet-oorspronkelijke kleine houten garage.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

DIENSTWONING in 1920-1921 gebouwd naar ontwerp van Van de Velde

-Van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een houten dienstwoning die omstreeks 1920 is ontworpen door Van de Velde, in een voor Nederland in die tijd niet veel toegepast pre-fab systeem. De woning valt op door de eenvoudige doelmatige vormgeving, met elementen die naar landelijke bouwkunst verwijzen zoals de rieten daken. De serie pre-fabwoningen zijn een markant onderdeel binnen het oeuvre van Van de Velde.

-Van stedenbouwkundige waarde als karakteristiek onderdeel van het landgoed De Hoge Veluwe, waar de woning samen met de identieke naastgelegen woning een beeldbepalende rol speelt.

-Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het landgoed De Hoge Veluwe dat vanaf 1909 door het echtpaar Kruller-Müller is samengevoegd en ingericht.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis